

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

An christus moueatur in hostia cum alijs casibus multis

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Folium XXIII

hoc responderetur q. licet vinū desinit esse. nō tamē annihilatur in trāsmuta-
tione totali. qz in tali trāsmutacōe terminus trāsmutacōis ē ens. qz corp⁹
et sanguis xpi. sed in naturali trāsmutacōe siue annihilacōe terminus
trāsmutacōis est simpliciter nō ens. ¶ Sed diceret. omne quod desinit ēē
hoc annihilat. sed vinū desinit ēē. ergo zc. Respondet q. aliquid desinere
esse intelligitur dupl^r. vel in se vel in ordine ad aliud. modo dicitur q. in
annihilacōe siue trāsmutacōe in se bñ vez est. sed in trāsmutacōe vinū
in sanguinē vinū desinit ēē in ordine ad aliud. qz in ordine ad corpus xpi.
Et probatur hoc in simili. ponatur q. deus faciat hāc dispositionez cum
humana natura. q. q̄cito homo moriatur incipiat creari angelus. z tunc
hominis destructio est angeli creatio. z sic tunc illa destructio non est p̄rie
annihilatio. quia est in creaturam. eo q. succedit homini. z sic etiam fit in
trāsmutacōe vinū z panis

¶ Ultimo notandū de casib⁹. Prīmus est iste. an angelus possit moue-
re corpus dñi nostri iesu xpi localiter. Et videtur q. sic. qz quicquid potest
virtus inferior hoc multo magis p̄ virtus superior. sed virt⁹ inferior pos-
test mouere corpus xpi localiter. s. homo. q. multo magis p̄ virt⁹ superior.
scz angel⁹. ¶ Sed in oppositū arguit. quicquid nō habet p̄tute p̄ficiēdi cor-
pus xpi h̄ non p̄ mouere corpus xpi. sed angelus est hmōi. igit nō potest
mouere corpus xpi. Maior est nota. s. minor probat. qz āgelus nō p̄t cō-
ficere corpus xpi. vt supra dictū est. ergo neqz p̄t mouere localiter. Intelli-
ge q. non mouet motu p̄fectionis siue p̄secrationis. tamen potest mouere
aliter sicut z reliqua corpora. sicut mouet celum z p̄tenta in ipso. que ta-
mē nō creauit. Ad rōem p̄ceditur maior z negatur minor. s. q. hō mouet
corpus xpi. sed bene mouet sp̄m panis z nō corpus xpi. cum ipse deus sit
immobilis. vt p̄. viij. phisicor⁹. Et ex illo tunc p̄. q. non verum est dice-
re q. ipse homo eleuat corpus dñi nostri iesu christi. sed eleuat speciem sub
qua p̄prehenditur verum corpus christi. ¶ Secundus casus ē iste. an aīa
christi posset mouere corpus christi. Ad hoc breuiter responderetur q. non.
quia anima xpi est ens naturale. corpus autem xpi est sup̄naturale. modo
ens naturale nō potest mouere ens sup̄naturale. Quāt naturale non pos-
test mouere sup̄naturale p̄. ex dictis p̄. in varijs p̄. passibus q. inter
agens z patiens debet esse proportio. que inter ista nō reperitur. ¶ Ter-
tus casus est iste. si vna hostia esset tecta sub mappa z sacerdos desuper cō-
secrat duas vel tres. tūc dubitatur vtrum illa hostia tecta sub mappa etiā
ēēt consecrata. Ad hoc responderetur q. nō. quia p̄secratio nō habet effectū
nisi ad intentionē p̄secratis. sed ad illam hostiā ibi tectam sub mappa cō-
secrans non habuit intētionem. ideo nec p̄secratur. Et ideo quādo greci
consecrāt tunc accipiunt panē quē cauant seu p̄forant in medio. z quicquid
in circulo p̄tinetur hoc reputant pro corpe xpi. z hoc dant populo tanq̄
panes benedictos. z si aliqd extra circulū inueniretur. tunc illud coraz eis
nō est panis b̄ndictus. ¶ Quartus casus. vtrum sacerdos potest p̄secra-
re vnam guttam vel duas in calice z alias non. Similiter an posset con-
secrare vnam partem hostie et aliam non. Ibi est magna dubitatio siue
difficultas ratione consfluxibilitatis vini et ratione compactionis panis
Dicitur tamen in veritate. si sacerdos intēdat consecrare solūm vnam

scz vinū z aquā

Canonis ad finem si venisti. duo dicta

.i. bñdictiones s^c dimittas

Infundas. dimitte cruces panis. calicis non

s^c ego raymūdus

.i. p̄secratū

Nolo leues corpus domini nisi sit benedictum

.i. in altū mandat s^c ecclie .i. seruari

Aut calicem sursum. sic precipit ordo teneri

s^c tu sacerdos tale vas sacri

.i. sc̄bario

Quando lauas calicem si vis celebrare secundo

s^c de tali lotiōe s^c tuos scz sugendo

Non sumas quicq̄. digitos nec in ore lauabis

.i. nō ad sc̄dam missam

s^c missa.

Non ad opus reliquum seruetur lotio prime

s^c p̄ma

scz xp̄iano

Lotio nam talis dabitur cuiusq̄ fideli

.i. festa dies

.i. bina vice

.i. celebrare

Officiata dies vult te bis dicere missam

corp^o mortuū s^c sic s^c funus sics^c missa

Si funus presens. si nullum sufficit vna

¶ Hic autor ponit alias regulas siue p̄suasiones circa sacramentū eucha-
ristie obseruandas. Et diuidit ista ps in duas. nam in p̄ma lautor facit qd
dictū est In sc̄da autor ponit aliq̄s regulas de eleuatiōe corp̄is xp̄i. Sc̄da
ps ibi (Nolo leues) Prima ps adhuc in duas. Nam p̄mo ponit quosdam
p̄suasiones circa sacramentū eucharistie. In sc̄da p̄ponit quandā doctri-
nā q̄ seruanda ē in celebratiōe missarū. Sc̄da ibi (Officiata dies) Et stat
virtus s̄re in quattuor regulis. Prima ibi (Nō leuas calicem) z est talis.
Quicunq̄ leuas calicē post corpus xp̄i p̄secratū ostendendo ip̄i p̄plo s̄m
q̄ mos est. si tūc nō inuenias vinū vel aquā in calice tūc repente z secrete
debes infundere vinū z aquā. z debes resumere verba canonis que spectāt
ad p̄secratiōem vini. z hoc fiat secrete ne scandala fiāt in populo. z tūc vlti-
rius debes signa z characteres facere q̄ spectant ad calicē. sed illa signa q̄
spectāt ad hostiā debes omittēre. ¶ Sc̄da regula tangitur ibi (Nolo le-
ues zc) q̄ est talis. Nunq̄ debes leuare hostiā nisi p̄secratā. nec
sic p̄secratū. Rō huius est. qz si leuares añ p̄secratiōem tūc hoies astātes
adorarēt illū panē tanq̄ deū. z sic p̄mitterēt ydolatriā. z ergo si homines
stātes p̄sentes in diuino officio missę suspitiōem haberent de aliquo sacer-
dote peccatore q̄ nō p̄secraret corpus xp̄i. illi deberent sic orare. Adoro te
iesu xpe qui redemisti mundum que credo latere sub specie panis quā vis
deo zc. ¶ Tercia regula tangit ibi (Nō lauas calicē) q̄ est talis. Si laue-
ris calicē post p̄munionē z vis adhuc in eadem die semel celebrare. tunc
nō debes sumere lotiōem vltimam. nec debes sugere digitos. sed da sc̄hos
lari ministrari. Rō huius est. qz sacerdos debet ieiuno stomacho celebra-

e i

Summula Raymūdi

re. et si tūc sumeret illā lotionē vbi ē vinū in cōsecratū nō maneret teiunus.
¶ Quarta regula tangit ibi (Officiata dies) q̄ talis ē q̄ ip̄e sacerdos in die officiat. sicut est in festo b̄te Katherine. sc̄i Hicolai etc̄. si aliqd̄ funus est p̄ns p̄t duas missas celebrare. vnā de sanctis et aliam p̄ defunctis et caute se regat. itā q̄ ablutōem p̄me missē nō sumat.

¶ Circa trām est notandū. q̄ postq̄ sacerdos eleuauit corp̄ xp̄i. tunc stat in altari cū duob̄ digit̄ p̄iunctis. sc̄z cū pollice et indice. Et hui⁹ ass̄gnatur multiplex rō. Quaz̄ p̄ma talis ē. nā si aliqua p̄ricula corporis xp̄i adhuc adhereret digitis. q̄ tunc sacerdos cauti⁹ et securius referuaret illā p̄iculā cū digitis p̄iunctis. Sc̄da rō est. ob reuerentiā iesu xp̄i. eo q̄ nihil tāgat an̄ lotionē nisi corpus xp̄i. ex quo est nobilitissimū. Tercia rō est. q̄ p̄ indice q̄ longior ē pollice intelligit̄ deitas. et p̄ pollice intelligit̄ ip̄a humanitas. sc̄z illa duo ibi p̄iungunt. ideo in signū illius fit p̄iunctio illoz̄ duoz̄ digitoz̄. Quarta rō est. q̄ p̄ indice intelligitur filius dei. et p̄ pollicem intelligitur pater. modo pater p̄iungitur filio. et eōuerso filius patri. quia filius fuit obediens patri vsq̄ ad mortem. Philippi. ij. Quinta rō est sp̄ialis. nam p̄ p̄iunctōem illoz̄ duoz̄ digitoz̄ intelligit̄ q̄ aīa cuiuslibet christifidelis inseparabiliter est p̄iuncta charitati dei etc̄.

¶ Sc̄do notandū. q̄ ip̄i sacerdotes habent diuersas p̄suetudines in eleuando calicem. nam aliq̄ eleuant eū coopertū. et aliq̄ eleuant eum discoopertum. Diceret ergo aliqd̄. vnde p̄surgit illa diuersitas. Respondet q̄ illi sacerdotes q̄ eleuant calicem p̄mo modo faciunt hoc in signum huius. q̄a q̄n̄ xps̄ instituit illud sacramentū in cena. tūc iste sanguis nō fuit visibilis ita q̄ adhuc eius sanguis latuit in corpore suo. et ergo aliqui memorantes h̄ leuant calicē coopertum. Sed post cenā vt in die parasceues tūc ille sanguis paruit ad oculum. et ergo aliqui sacerdotes memorantes hoc leuant calicē discoopertum. in signum huius q̄ sanguis christi in die parasceues paruit et resplenduit cunctis hominibus.

¶ Tercio notandū. q̄ vinū fundere in calicē (vt sup̄ dictū ē p̄ma in regula) intelligitur multiplex. Primo q̄ nihil inueniat in calice. vel q̄ tm̄ inueniat aquā. vel q̄ tm̄ inueniat vinū. Si ip̄e sacerdos nihil inueniat in calice tunc ip̄e debet infundere vinū cum aqua. Si tm̄ inueniat vinū. hoc ē dupliciter. vel ante sumptōes corporis xp̄i. vel post sumptōnem. Si inueniat tantū vinū ante sumptōem corporis xp̄i. tunc ip̄e sacerdos debet infundere aquam et dicere verba canonis que pertinent ad cōsecratōem sanguinis. Si aut̄ post sumptōnem corporis christi inueniat tantū vinū. tunc nō est necessariū vt infundat aquā. q̄ ibi adhuc est corpus et sanguis xp̄i. nam ipsum vinū maxime facit ad p̄secratōem sanguinis. aqua aut̄ nō h̄z tantā necessitatē. Si aut̄ inueniat solā aquā ante sumptōem corporis xp̄i. tūc ip̄e sacerdos debet infundere vinū ne illud sacramentū diuidat. q̄ in sola aqua sacerdos nō potest p̄secrare sanguinē xp̄i. Si aut̄ sumpsit de illa aqua quā inuenit esse solā. tunc nō debet apponere vinū nec a p̄ncipio p̄secrare. quia hoc sacramentū solum a teiuno est sumendum.

¶ Quarto notandū. q̄ ip̄e sacerdos nunq̄ potest p̄plete celebrare tres missas in vno die nisi in natiuitate xp̄i. et hoc ē p̄pter certam cām. q̄ p̄ma missa que canitur illa die designat xps̄ legis. et tēpna legis est illud tēp̄